

Sjunde roten, tomt 42

Kvarteret Lilla Berget

Tjugoåttonde roten 1637–57v

Ny gatans västra sida från

Sextonde roten 1657h–70

Köpmangatan till Sillgatan

Erik Olofsson 1638

Lars Andersson 1638

Bengta Enkia 1641

Claes v. der Nas 1647

Anders Persson (nummer två i rote 28 – liksom rotmästaren båtförare)

1637–43

Peder Seffringsson (Seffersson) 1637–38

Matthis snickare 1650–51

Johan besökare 1655: 1 mtl

Tomten 7.42 var fram till 1692 delad mellan två ägare:

Halva tomten ägdes av

Börta Jons (Jönssis)

1637, 1642–43 som ursprungligen ägde hela tomten och

tydligen var mor till

Sven Jonsson murmästare 1653–55: 1 mtl, 1656:–18–57v:–9 (XVI), 1657h: 16 1658: 1.16, 1659–63: 1, 1662, 1663, 1665–66: 3, 1667–70–73, änkan, 1675: (kallad endast Sven Jonsson 1653–63), M1678: änkan 1/2 tomt

Gustavi tomtöreslängd ½ tomt 1670–76, änkan 77–80, ej 81

Den andra halvan ägdes av

Helge Svensson drivare

1648–52: 2 mtl, 1655: 1 mtl, 1654 omtalad utan siffra, 1656: –9 1657v: –5 (XVI), 1657h: –16, 1658: 1, 1662–63: 1, 1665: 1

Gustavi tomtöreslängder ½ tomt 1670–81

Dotter Margareta Helgesdotter, som gifte sig med båtsmannen Börge Torkelsson (Värming) (se nedan)

Swen Andersson båtsman (1649–50 hos Helge Svensson) 1646–1648–49: 2 mtl, 1650: 1 mtl, 1648–63

I rådhusrätten klandrade Sven Joensson murmästare den 12.7.1669 sin moders försäljning till Helge Svensson av en del av hennes tomt. Helge Svensson invände, att han sedan han köpt tom-

ten och Sven Joensson blivit myndig hade hävdat tomten i 25 år och kostat mycket på den. Den 1.8.1676 förklarade Sven murmästares änka, att hon ej längre förmådde ha kvar sina två utlärdade drängar. *Mikael Deber* erbjöd sig att övertaga dem. Denna änka bör vara identisk med den Elisabeth Sigfridsdotter (säkerligen dotter till *Sigfrid Larsson murmästare 7.27*) ”änka med små barn”, som i en supplik (EIIa:5) och inför rådhusrätten den 28.8.1679 begärde att få köpa Margareta Helgesdotters halva tomt. Den tomt, som Elisabeth Sigfridsdotter bebodde ”är worden af min svärmoder af ödesvall uptagen och en deel där af uti mannens omyndiga år försåld till Margareta Helgiesdotter” (d.v.s. dennas far Helge Svensson).

Något år därefter tycks Elisabeth Sigfridsdotter vara omgift med en person, som i bakugns- och tomtöreslängderna 1681 kallas Mickel Corneliusson men i rådhusrättens dombok för Michel Nilsson.

1681 bor hos denne Michel Corneliusson en *Annika Books* som möjligen vara densamma som Agneta Books, som i augusti 1692 enligt domboken bodde i *avlidne Lars Anderssons* hus.

Det bestämdes i rådhusrätten i oktober 1682, att Börge Torkelsson (Värming) skulle utlösa ”Michel Nilsson” med 200 daler ur dennes halva gård på Sillgatan. Den 9.11.1682 betalade Börge Torkilsson 6 d smt i huseköpspenning för den halva tomten.

Båtsmannen Börge Torkelsson Värming hade tidigare varit gift med en av *Nils Bryntesson Wermes* och *Valborg Svendsdotters* döttrar. Detta framgick 1688 vid en tvist mellan *kyrkoinspektör Jöns Håhl* och Börge Torkelsson med hans hustru Margareta Helgesdotter om Walborg Wermes hus och gård vid östra lilla hamnen och Spannmålgatan (rote 10).

När tomtöreslängderna börjar 1696 är båtsmannen Börge (Torkelsson Värming) fortfarande ägare, nu av båda halvtomterna.

Börge Torkelsson Värming och hans hustru Margareta Helgesdotter testamenterade 1708 till sin måg kofferdifararen Petter Bengtsson och deras dotter Ingrid Catarina (Börigesdotter) sin halva framtomt åt gatan med därpå stående små gamla hus belägen mellan åldermannen och murmästaren Petter Mellenbergs hus och gård å östra och skeppar Ahlebys å västra (Sillgatan). Anledningen var att Petter Bengtsson på egen bekostnad hållit bröllop med dottern. Mågen hade också lagt ned stor reparationskostnad på bakgården.

Enligt bouppteckningen den 28.10.1711 efterlämnade Börge Torkelsson hus och tomt på Sillgatan värd 350 daler.

Utom änkan Margareta Helgesdotter och dottern Ingrid Catharina efterlämnade han sonen *skepparen Nils Börge Werming* (gift med *Anna Hising*, dotter till *Erik Svensson Hising* och *Margareta Esbjörnsdotter*).

1710 ägdes gården av Börge båtsmans änka: där bodde också styrman Petter Bengtsson. Av någon anledning tillskrives styrman Petter Bengtsson 1715 tomtvärdet 220 d smt men inget hus och lösöresvärde.

Petter Bengtsson Werming var 1717 kommenderad åt Karlskrona. Hos hustrun Ingrid Werming bodde då Börge Wermings änka, ”gammal och fattig” samt *Sven Görling Constapel av artilleriet* med *hustru Karin Bank*.

Styrman Lars Asp och *skepparen Johan Boye* attesterade 23.11.1723 att hustru Ingrid Wermings man styrmannen Petter Bengtsson Werming ”blev år 1720 av Högvälborne Herr Baron och Ami-

ralen Örnfelt Commenderad på fregatten Vainceur och samma år med berörda fregatt av ryssarna tillfångatagen samt av blessurer uti Petersburg död”.

Han efterlämnade (bou 1723) gård på Sillgatan mellan sal murmästare Petter Mellenbergs arvingar i öster och sal Apelgren i väster, 1 167 d smt. Med Ingrid Catharina Börgesdotter hade han dottern *Anna Werming*. Han var bror till *Amund Bengtsson i Solberga*.

Hos styrman Petter Bengtssons änka bodde 1725 *målaren Christian Schönfeldt*.

Sedan gifte Ingrid Werming om sig med rustmästare Anders Fogelberg (Berg II:11–12). 1730–37 talar tomtöreslängden om Koprallen Fogelbergs gård. Han kallas 1737 avskedad.

Där bodde 1730–32 också *borgaren Lorentz Wetterström* med *pigan Catharina Mårtensdotter*.

Ingrid Catharina Börgesdotter var avliden 1737 (bou 31.7.1739 Berg II:3–4, 333). Avlidna hustru Ingrid Wermings gård på Sillgatan såldes 11.11.1737 på auktion för 310 daler 8 öre smt till

handlaren Johan Mellenberg,

som ägde granngården 7.41 i söder.

Han köpte 1735 en gård på auktion nr 10.15, Göta kanal, vid Östra hamnen, som tillhört Claes Lemmike men sedan han fått fasta på den såldes den vidare till Nils Fehman.

Tillsammans med rådman Johan Mellenbergs äldre gård såldes gården 7.42 år 1747 till murmästaren Benjamin Ranke, som den 7.9.1747 lät första gången uppbjuda tvenne uti hörnet vid Kongl. Artillerityggården uti Ny- och Sillegatan belägna tomter, emellan ringkarlen Måns Isacssons hus å västra och avlidne Tore Winquists å södra sidan, som han köpt av rådman herr Johan Mellenberg för 1 000 d smt enl. köpekontrakt 13.8.1747. – Vid bouppteckning 1752 anges murmästare Benjamin Rancke äga 2 tomter på Sillgatan vid Kronhuset (se 10.9).

För att betala Benjamin Ranckes skuld till besökare Jonas Myrberg hölls den 19.11.1752 auktion å hans i hörnet av Sill- och Nygatorna belägna tomter med åbyggnader (värderade till 1 600 d smt). Då det utsatta priset var för högt uppsköttes auktionen till den 1.12.1752, då tomterna köptes av herr Carl Habieht och kallas 1755 hans obebyggda tomter (se 7.41 ang. Johan Samuel Ranckes bördande av tomterna).

Murmästaren Johan S Rancke var ägare 1760, hans änka Maria Suhr 1765 till sin död.

Kyrkoherden i Tådene mag. Magnus Hagström och *handelsmannen i Göteborg herr Nicolaus Svensson* ansökte den 9.12.1784 å egna och *murmästare Johan Paul Dolck* å sin pupill *jungfru Dorotea Suhrs* vägnar om auktion på murmästare Johan Samuel Ranckes avlidna änka Maria Ranckes f. Suhrs i hörnet av Sill- och (Smedje- el.) Nygatan vid Kronhuset belägna tomt med åbyggnad.

På offentlig auktion 24.11.1785 köptes gården av Inspektören vid Ostindiska kompaniet herr Bernhard Militz (Melitz), som den 5.12.1785.lät för 2625 rdr specie köpeskilling uppbjuda sitt i hörnet av Sill- och Nygatorna mellan båtålderman Magnus Grefflings å södra (7.41) och smeden Olof Weisells å västra sidan belägna tomt med åbyggnad dels av sten och dels av sten och korsvirke, som varit tillhörig murmästaren Johan Samuel Ranckes änka Maria Suhr och som sålts av hennes arvingar. 30-penning 87 rdr 24 skill specie.

Egendomen såldes med allt väggfast inrede och tillhöriga tomter.

Det omtalas i auktionsprotokollet, att Johan Samuel Ranckes och hans förra hustrus dotterdotter var *kapten Kjellins änka fru Maria Dorotea Kjellin*, vars omyndiga barn hade bördsrätt i hälften av denna egendom.

Hos Militz, som 1790 ägde 7.42, bodde 1786 *traktören Olof Landtman*.

1800 Handelsman Ludw. Steph. Yvon. Var han identisk med eller bror eller far till *f.d. handlanden Louis Etienne Yvon*? Dennes änka Christina Öhlander, död 17.8.1834 (bou 11.5.1835) dotter till *stadsbyggmästare Olof Öhlander* död 12.6.1782 och hans hustru *Christina*, död 29.8.1810 (se 7.45), ägde stenhus med tomt nr 7.42 vid Sill- och Tyggårdsgatorna, värt 3333:16 rdr banco (Berg II:11–12, 329).

Handelsbetjänten René Maria Joseph Leaute uppbjöd 7.42 den 28.3.1803 och var ägare 1807.

Senare uppbud av 7.42

Kapten A Christernin 9.9.1839

Handl Carl Th Jacobsson 25.3.1850

Traktör Abraham Johnsson 9.6.1856

Tomt 7.42B

Göteborgs bakugnslängder 1666–81	Kvarteret Lilla Berget
Tjugoåttonde roten 1637–57v	Sjunde roten 42B
Sextonde roten 1657h–70	Sillgatans södra sida, sträckan Nygatan– Smedjegatan

Cornelius Timmerman 1652

Börge Olofson stadsbåtsman

1656–57

Anders Svensson

1657–58

Michel Tenngjutare

1662–65

Denne Mikael Tenngjutare, som nämnes i Göteborg 1655–65 kallas i justitiekollegiets protokoll 19.9.1665 ömsom *Christophersson* och *Christensson*. Man frågade honom då av vad skäl och med vems tillåtelse han bedrev tenngjutarnäringen. Han ansåg sig ha gott tillstånd till detta, eftersom han hade burskap här. Sedan han blivit borgare hade han en tid varit konstapel under kronans artilleri men hade lämnat den tjänsten kort efter sista danska fejden. Rätten beslöt då, att eftersom Mikael Christensson hade övergivit det borgerskap, som han fått här i staden och begett sig i kronans tjänst, så förbjöds han hädanefter all borgerlig näring. Intill dess han ånyo vunnit burskap skulle skulterna tillsluta hans verkstad, så att han inte i fortsättningen staden till prejudice och

andra av borgerskapet till skada skulle idka tenngjutareyrket. Mikael Christiansson tenngjutare flyttade då till Halmstad, kvarlämnande sin hustru *Karin Pedersdotter* i deras gård.

En tid därefter anklagades Mikael tenngjutare för lönskaläge året innan med deras *tjänstepiga Karin Svensdotter* medan Karin Pedersdotter vistades på marknader. Den 26.3.1666 erbjöd sig Mikael Christiansson att komparera här i Göteborg inför rätten så snart han sina försvagade krafter ”måtte kunna recolligera”. En gammal hustru *Cherstin från Lässö* bekände den 26.4.1666, att när hon var med sin dotter denna Karin Svensdotter i Lerum hade denna för en tid sedan fött ett oäkta barn, vars far var den gifte Mickel Tenngjutare. Hustru Karin Persdotter bad för sin man men det blev ända 80 d smt böter. Gården, som tycktes bara vara byggd på en halv tomt, måste pantsättas till staden för böternas betalning. Den 19 april visade Karin Svensdotter ett brev som Mikael tenngjutare tillskrivit henne i en båtsman Joakim Hanssons namn. Vari Mikael ”diktade”, att båtsmannen tillstod sig ha besovit Karin Svensdotter och lovat henne äktenskap. Karin dömdes för att hon hade trängt sig emellan i ett äktenskap och avlat ett horbarn till 40 d smt böter.

En annan Michel Tenngjutare bodde 4.133 och hette *Mikael Rasmusson*.

Erik Larsson båtsman

1669